

СВОБОДА

LIBERTY

ЖУРНАЛЪ ДЛЯ РУССКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУССКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА“

РѢКЪ VI.

Мт. Кармель, Па. Четвергъ 1-го Грудня 1898.

Число 48.

Календарь.

Грудень.	1	Ч.	Авдія, Верлаама
	2	П.	Григорія, Анатолія
	3	С.	ВВЕДЕНІЕ ПР. БОГОР.
	4	С.	26. ПО СОШ. Филимога К.
	5	П.	Григорія апр.
	6	П.	+ Катерина вмуч.
	7	С.	Климентя пана, Петра ад.

ЗМѢСТЪ.

Справки „Союза“ — Дѣя войны. — Вѣсти изъ Америки. — Вѣсти изъ Бразиліи. — Гигіена або наука о здоровьи. — Новинки. — Сѣвнне. — Фейлетонъ: Въ столѣтні роковини водродженя нашего рѣдного письменства. — Базка про горьку. — Оголошеня.

УВАГА.

Хотячи приступити до „Союза“ най послають вступне и мѣсячне до касіера:

Mr. Kond. Kotanczyk

Box 127

SHAMOKIN, PA.

И увѣдомлять секретаря подъ адресою:

Rev. Antony Vonsiewsky

10 May Str.

ANSONIA, Conn.

СПРАВЫ „Р.Н. СОЮЗА“

Въ другой половинѣ мѣсяця листокъ с.р. приступали до „Р.Н. Союза“ слѣдующіи новіи члены:

Perth Amboy, N. J.	Число въ гол. книжкѣ:
1. Славута Иванъ	1105
Lansford, Pa.	
2. Анельовскій Иос.	1106
3. Салонтай Мих.	1106
Homestead, Pa.	
4. Борисъ Стефанъ	1107
5. Лазорскъ Павло	1107
6. Поповичъ Василь	1108
Shenandoah, Pa.	
7. Лешкинъ Анна	1109
8. „ Михайль	1109
9. Малавикъ Теоф.	1110
10. Парильякъ Алек.	1110
Jessup, Pa.	
11. Ковачъ Василь	1111
12. Цавинскій Дем.	1111
13. Дзякъ Иванъ	1112
14. Ковачъ Михайль	1112

St. Louis, Mo.	
15. Дуплякъ Ваньо	1108
16. Гойда Михайль	1113
17. Лукачъ Стефанъ	1113
Pittsburg, Pa.	
18. Лехъ Гривъ	1114
19. Пелешъ Николай	1114
Shamokin, Pa.	
20. Пира Йосифъ	1115
21. Кальманъ Юрій	1115
22. Яносъкъ Адамъ	1116
23. Шольцъ Йосифъ	1116
24. Симко Стефанъ	1117
25. Присташъ Юрій	1117
26. Беднарчикъ Пав.	1118
27. Егедъ Юрій	1118
28. Ппрожко Іоанъ	1119
29. Матисекъ Іоанъ	1119
30. Грцишакъ Млх.	1120
31. Кропильякъ Стѣф.	1120
32. Прибула Павло	1121
Priceburg, Pa.	
33. Хруцъ Николай	1121
Maufield, Pa.	
34. Найдохъ Василь	1122
35. Кееньо Петро	1122
36. Бабякъ Иванъ	1123
37. Сееньо Ева	1123
38. Сабатъ Павло	1124
39. „ Стефанъ	1124
40. „ Семанъ	1125
41. Палубнякъ Вол.	1125
42. Початокъ Иванъ	1126
43. „ Стефанъ	1126
44. Обухъ Михайль	1127
45. Крохта Евка	1127
46. Куленпчъ Иванъ	1128
47. Обшарскій Иванъ	1128
48. „ Анна	1129
49. Сембратовичъ Ан.	1129
50. „ Михайль	1130
51. „ Пелягія	1130
52. Жолудко Йосифъ	1131
53. „ Марія	1131
54. Дзвончикъ Анна	1132
55. Сосенко Юлія	1132
56. „ Марія	1133
57. Костикъ Стефанъ	1133
58. Сернякъ Марія	1134
59. Губякъ Василь	1134
60. Констанкевичъ И.	1135
61. Гіжа Дмитро	1135
62. Ильчакъ Андрей	1136
63. Юрковскій Плько	1136
64. Шостъ Софронъ	1137
Ант. Бончевскій	секретарь.

ДВѢ ВОЙНЫ.

Льва Толстого.

Въ христіанскомъ свѣтѣ чуюмо теперь о двоухъ войнахъ. Вправдѣ, одна вже сконччла ся, а друга еще нѣ; але быть часъ, въ котромъ они водбувались разомъ, однакъ рѣшница межнми була разяча. Перша, вже законччена, стара, чести-любива, дурна и же стока, неумѣстна, дивна, поганьска — се ишпанско-американска война, котра убитемъ однихъ людей хотѣла порѣшати пытане, якъ и кимъ мають бути правленіи пнші.

Друга, ще треваюча, котра лишь тогды сконччт ся, якъ всѣмъ войнамъ буде конецъ — се нова, зъ запертемъ самого себе на любви и розсудку онута, свята война противъ войны, яку найлѣпша, поступова частина христіанскои людскости вже давно — якъ выразивъ ся Викторъ Гюго на одномъ конгресѣ — выповѣла другой брутальной, дикой части той самой людскости. Ту войну провадитъ въ остатнѣмъ часѣ зъ особлившого силою и успѣшно противъ могучого російского правительства горсточка людей-христіанъ — кавказкй духоборцѣ.

Сими днями получивъ-емъ водъ одного добродѣя листъ зъ просебою: „.....написать ему кілька словъ або гадокъ, котры мали-бъ выражати мои чувства супротивъ благородного дѣла американской народности, богатства еѣ жовнѣровъ та моряковъ.“ Сей добродѣй разомъ зъ переважною болѣеюстію американского народа цѣлкомъ перекованый, що дѣло Американцѣвъ, котре носятъ въ томъ, що они

убили кілька тысячѣвъ невооруженныхъ — безъ сумнѣву есть благороднымъ дѣломъ, „a noble work“, та що люде, котры убивали множество своихъ ближнихъ самий остали живій, здоровій и выбрали собѣ выгѣдне положене, суть богатырами.

Ишпанско-американску войну, не беручи въ рахубу тыхъ збродней, поповненьхъ Ишпанцами на Кубѣ, котры стали еѣ причиною, можна порѣшати зъ безсилнымъ та нерозумнымъ старцемъ, выхованымъ въ традицияхъ фалшивой славы, котрый вызывае молодого, повного свѣжихъ силъ чоловѣка на кулаки, чтобы усунути непорозумѣне, повстале мѣжь нимъ а тымъ молодецъ. Сей, котрому передде, якъ богато разовъ самъ розказывавъ, приходилось дуже часто рѣшати таку пытаня, привимае зазывъ, кидаетъ ся на старовину, что стратила вже всѣ свои силы та розумъ, выбиваетъ еи зубы, ломитъ ребра и опѣся зъ вѣхою розказу о своихъ подвигахъ передъ численно збранными какъ само молодыми людьми, котры радуютъ ся и величаютъ богатыря, що зъ старца зробишь калѣку.

Така есть одна война, котроу занимають ся всѣ умы христіанского свѣта. О другой не говорить нѣхто, нѣхто навѣтъ не знае о пѣй. Си друга война того рода: Кожда держава опущуючя людинѣ и нема жадной рѣшничѣ належатъ до сеп аботи державы; ддятого не страпнть насъ нападь зѣ стороны пншихъ державъ и немае для насъ значеня. Голвно, але взборонено Богомъ намъ надавать законъ, котрый и вы узнаете, що жадаете водъ насъ участи въ убійствѣ, не лишь

раблѣ..... для вашои охорони; котры жадаетъ, чтобы вы саміи вступали до установленныхъ мною институцій, въ котрыхъ зробишь часть вѣсь безрозсудну часть величезной машпны, войска мною правленого. Въ войску перестаете бути людьми та мати власну волю и будете робити вѣсь, що я схочу. Я хочу передовѣсьмъ пановати; средствомъ до панованя, котрымъ послужу ся, есть розбѣй и ддятого буду вѣсь вчптити убивати.

Помимо очевидной нестойности тверженя, що люде суть въ небеспеченьствѣ передъ нападомъ зѣ стороны правительствъ иншихъ державъ, котры также кажуть, что помимо ихъ туги за спокоемъ, они находятъ ся въ такомъ самомъ небеспеченьствѣ; помимо понижающей неволѣ, въ котру впадаютъ тѣ, що вступаютъ до войска; помимо страшной работы, до котрой покликають дають ся люде подѣйти, выдаютъ грошѣ на свое власне гноблене и гноблятъ себе взаимно.

Въ томъ являютъ ся люде, котры кажуть: „Та, що горити о грозячѣмъ намъ небеспеченьствѣ и вашихъ забѣгахъ — охоронити насъ передъ нымъ, се обманъ. Всѣ державы заповняють, что бажають спокое и при томъ всѣмъ дружатъ ся одна противъ другой. Кромѣ того посла права, котре и вы узнаете, всѣ люде суть братьями и нема жадной рѣшничѣ належатъ до сеп аботи державы; ддятого не страпнть насъ нападь зѣ стороны пншихъ державъ и немае для насъ значеня. Голвно, але взборонено Богомъ намъ надавать законъ, котрый и вы узнаете, что жадаете водъ насъ участи въ убійствѣ, не лишь

розбѣй, але кожде насильство; ддятого не можемо и не будемо брати участи въ вашихъ приготовленияхъ до забійствъ. Не дамо вамъ на то жадного гроша и не подемо до вашихъ згромажень, де приломшуете розумъ и совѣсть людей, замѣнюете насъ въ орудіа насильства, послушныхъ кождому лихому чоловѣкови, хто возьме ихъ лишь до рукъ.

Въ томъ полягае друга война проважена вже давно наилучшими одиницями противъ представителѣвъ брутальной силы, котра послѣдними часами зъ особлившого завязтостію выцбула мѣжь духоборцями, а російской державою. Російске правительство ужло противъ духоборцѣвъ всякихъ средствъ, икими звыкло поборювати: вязнило, заказывало опущати мѣсте перебуваня, сходити ся разомъ, недоручывано имъ листѣвъ, слѣдило потайно за ними, заказывало писати по часописяхъ, вѣсь дотычае духоборцѣвъ, очернявало ихъ по газетахъ, подкупывало, еѣкло нагаками, замыкало въ тюрьму, нищило родныи. Однако духоборцѣ въооруженій однокимъ своимъ религіинымъ орудіемъ: спокойнымъ розсудкомъ и терпеливою постоянностію говорятъ: „не можна чоловѣка больше слухати, якъ Бога и щобысьте не знати, що зъ нами започали, не можемо и не будемо вѣсь слухати.“

Величаютъ ешпанскихъ и американскихъ богатыровъ сеп дикой войны, котры бажаючи водзначити ся передъ людьми та осягнути нагороду и славу поубивали дуже богато людей, або мордуячи своихъ ближнихъ саміи загибли, але нѣхто не спомяне, нѣхто и не знае за тыхъ богатыровъ войны противъ войны, котры нѣкимъ не замѣченіи згинули, або ще гинуть подъ рѣзками, або въ смердячихъ лѣохахъ, або въ далекомъ выгнано та помимо того вѣрній суть правдѣ и добру ажъ до послѣдного дыху. Знаю десяти такахъ вже погнбшихъ мучениковъ, а сотки такихъ самыхъ, котры розсѣянн по цѣломъ свѣтѣ, по звычайу мучениковъ, вызнають дальше правду.

Знаю нѣкого Дрощина, учителя хлопа, котрого на смерть замучено въ карномъ батальонѣ; знаю нѣкого Пеймченка, товариша Дрощина, котрого выгнано на конецъ свѣта, коли перебувъ вѣсь муки карного батальона; знаю Ольховика мужика, що водказывъ ся водъ службы войсковой та зате доставъ ся до карного батальону. На кораблі наевернувъ вѣсь одного жовнѣра зъ помѣжь сторожи, Се-креду. Той зрозумѣвши, що ему Ольховикъ розказывавъ о грѣсѣ службы войсковой, прійшовъ до начальства и сказывъ, якъ звычайно говорятъ старіи мученики: „Ней хочу бути мѣжь мучителями, долучи мене до мучениковъ.“ Почали мучити, завслали го до карного батальону, а опѣся до провинціи Якутскъ. Знаю десятку духоборцѣвъ, зъ котрыхъ по-вмерало, ослѣпло, а таки не поддались его противнымъ жадамъ.

Тыми днями читавъ-емъ о одномъ молодѣмъ духоборцѣ, котрого однокого, безъ товаришѣвъ заслано до полку въ Самаркандѣ. Зновѣтй самый вымоги зѣ стороны властей и тй самый поединчи, неопровержимій водповѣди: „Неможу робити того, что жадають.“ (Продовжене на другой сторинѣ).

ИВАНЪ П. КОТЛЯРЕВСКІЙ.

Въ столѣтні роковини водродженя нашего рѣдного письменства.
—1798—1898.—
ИВАНЪ ПЕТРОВИЧЪ КОТЛЯРЕВСКІЙ.

Вы мислите, що ходъ судьбы руковъ
Зунините,
Що духа вольного въ его розвои
Обмѣните?

Даремный вашъ опору: поступъ ломитъ тиене
И зорве вашъ слѣдъ,
И мовъ за хмаръ ще тымъ яснѣйше блисне
Розовый пѣть!

Ты слова нашої поетки, Юліи Кравченко, мимо волѣ насувають ся на гадку, коли сего року вся Русь святую 100-лѣтню роциню водродженя рѣдной мовы. И справдѣ, коли прыглянемо ся исторіи нашего народу, то переконаемо ся, що рѣдко котрый пншіи народъ переходивъ таку горку долю, якъ народъ рускій. Ще не сконччили ся незгоды князьѣвъ, та сварнѣ бояръ, а ту вже надтягнувъ ворогъ: зѣ веходу дикій Татаринъ, що огнемъ и мечемъ ровнавъ вѣсь зъ землею; зъ пѣвночи не лѣпша Москва, котрой князевы захотѣло ся стати самодержцемъ всѣхъ Русей; а зъ заходу непахытнй Ляхъ, въ котрого одинайцатою заповѣдею божею стала: Польща водъ моря до моря. Правда, народъ рускій не придивлявъ ся мовчки тымъ заходамъ вороговъ, все боронивъ ся, о сколько могъ; однакъ коли тому 250 лѣтъ Богданъ Хмельницкій не потрафивъ утримати тязко выборенои свободы и одну часть Русей злучивъ зъ Москвою подъ условіемъ затриманя повной самоуправы и политической независимости, а другую лишьшь Полякамъ, тогда настали горкы часы. Водъ топ хгилъ тѣ вѣчни, нашій солоденькй прятель, поволи, але крокъ за крокомъ зачали нищити и заграбовувати вѣсь, що лише пахло житемъ. И допровадили до того, що на Руси тому 100 лѣтъ оставъ лишень бѣднй, темный, якъ худоба закрѣпошенный людь зъ своею „хлопескою“ бесѣдою. — Вѣсь проче на Украинѣ было московске, а въ Галичинѣ польске.

И чи-жъ злодѣй, котрый обкрадае не газду, але цѣлый народъ, могъ що больше забраги? Нѣ! Сли забравъ свободу, иншициъ просвѣту, загарбавъ маетки, а его самого запрягнувъ до ярма, то, вѣдай, вже не стало нѣчого, на що было варта лакомити ся. Такъ, вѣсь закрали! Забули толькѣ вырвати зъ мліонѣвъ сердце живе слово — рѣдну мову, що схоронила ся подъ соломячій стрѣхъ. Забули, бѣдаки, що живе слово есть тымъ, що лучшъ мліоны, порушче масамп, радить свѣтамъ, якъ искри электрична будитъ до життя и тне незгорше меча. Забули, что доки жие живе слово, доти жие самъ народъ — доти не минула небесечность, щобъ той народъ не заговоривъ колѣнь по своему!

Такъ стало ся зъ нами та нашою бесѣдою. Якъ разъ сего року мынае сто лѣтъ, коли рѣдна мова, вѣсьмѣяна и погорждена поступае зъ хлопскихъ хатъ на ширшій свѣтъ. Се дѣло ся въ томъ часѣ, коли въ свѣтѣ зачали голосно говорити, що всѣ люде, такъ бѣднй якъ и богаты, такъ пануючій якъ и крѣпаки — суть ровнн не толькѣ передъ Богомъ, але и передъ правомъ.

ти его матерія и энергій, завдяки розлигним у нѣмъ хемічнимъ погесамъ. Та матерія и енергія повстають на ново завдяки круженю крови, зъ котрой мозгъ бере необхідний матерія для свѣжої роботи. Впрочемъ подрѣбнѣше про фізіологію мозка, его устрій и дѣланю поговорю зъ читателями коли-небудь другимъ разомъ, а теперъ хочу дати читателямъ лишъ поверховне понятє про роботу мозгу, щобъ можна низше сказане лучше поняти про шкідний впливъ надмірної роботи мозгу на здоровле. (Дальше буде).

Результатъ выборовъ.

Донерва за кілька тижнівъ будемо знати, кільки голосовъ упало на кандидатовъ соціалістичной партіи. Дятого теперъ подаемо только число голосовъ зъ декотрыхъ стейтовъ и мѣсть. Въ стейтѣ Нью Йоркъ упало на партію соціалістичну около 24.000 голосовъ, зъ чого припадає на Нью Йоркъ около 10.000. Въ стейтѣ Нью-Джерси достали соціалісты такожъ досытъ голосовъ. Мѣжь иншимъ въ Джерси-Сити одержали о 68 голосовъ больше чымъ мѣнувшого року. Въ стейтѣ Масахусетъ одержали о 4 тысячки больше якъ въ 1897 р. Въ Пенсильваніи число голосовъ всгда побольшило ся, кромѣ Філадельфій. Всѣхъ голосовъ достали 2225. Въ Шамокинъ и околици ставали навѣтъ три Поляки яко кандидаты. Въ Чикаго упало больше якъ 2000 голосовъ. Въ Ст. Люисъ кандидаты соціалістичнй отримали до 500 голосовъ. Въ стейтѣ Конектикутъ партія значно зыскала: въ 1894 р. отримала тамъ 884, въ 1896 р. 1254, а въ 1898 р. больше якъ 2800.

Страйкъ въ Excelsior.

Недалеко Мт. Кармель въ Экцельсіорѣ застрайкували робітники вугляни домагачи ся вѣдъ компаній подвысненя платнѣ о 10 цент. вѣдъ вагона, рѣвножь подвысненя платнѣ при контрактовій и компанійной праці робітникамъ — такъ званымъ „лебрамъ.“ Жадано такожъ звнженя цѣны на всѣхъ помѣщичихъ артикулахъ при праці якъ: пороху, олью, динаміту и т. д., за котры мусѣли платити досытъ богато. Страйкъ той подняли переважно славянскій робітники, мѣжь котрыми есть богато рускихъ и вѣдъ трававъ вѣдъ 23. до 25. новембра, въ котромъ то дни робітники вернули до работы. Не выборили вправдѣ подвысненя платнѣ, але бодай за матеріялы при праці не будутъ только що перше платити. Компания згодила ся нату малу уступку, бо мала богато замовленъ, а робітники зновъ не були такъ дуже зьорганизованъ.

Президентъ Мпкинлей

буде старати ся, чтобы стала армія побольшии о 100 тысячъ вояковъ; а що до Гавайскихъ острововъ, то буде его старавемъ знести контрактову працю (по просту панщину). Коли-бъ по правдѣ ся праця була знессена, то тамошній Русины вѣддыхнули бы; на Филиппнахъ, въ Порто Ріко буде доти войскова управа, доки конгресъ не ознакомитъ ся зъ тамошними вѣдосинами; на Кубѣ буде такожъ правити войско до того часу, доки Кубанцѣ не сотворять самі своєи управы.

— Сего року приѣхало зъ Галичины на Гавайскій островы до 400 людей. Декотры зъ нихъ поѣдутъ зъ весною до Канады.

— Въ четвергъ 24. новембра и 26. того-жь мѣсяца вѣдбулось въ Олфандѣ два балъ. Въ першій день устроювало братство св. Іоана Христителя, а въ другій братство св. Арх. Михаила. На обохъ забавахъ веселились гостѣ прилично.

— Маешь дѣти? Чому-жь не запишете ихъ до „Союза?“ Коштує лишъ 25 центовъ на мѣсяцъ, а дѣти умирають дуже часто, частѣйше якъ старші.

Памятайте на Руску Бурсу въ Новѣмъ Сончи!

На Руску Бурсу зложили дальше въ Шамокинъ, Па.:	
Ф. Клищъ	\$1.00
Ев. Коханъ	50
Н. Федорчакъ	25
Ф. Ватраль	25
К. Максимчакъ	50
М. Демчко	75
П. Котанчыкъ	50
Jack Grazer	50
Ив. Юнакъ	25
К. Цюкъ	10
М. Венориновичъ	25
Т. Кодуръ	25
П. Поливка	25
Ив. Квасньовскій	20
Гр. Гасичъ	50
Ив. Польнякъ	25
Л. Далакъ	35
Т. Гогоць	50
М. Олесньовичъ	1.00
К. Гара	25
И. Кавалко	20
Т. Кольнякъ	20
С. Сметана	25
К. Ядловскій	25
Н. Мерена	25
Е. Лучковецъ	1.00
Гр. Хомякъ	50
Т. Вильчацькій	25
Т. Тагусько	10
В. Смалець	25
Я. Галакъ	25
Т. Дзюмбелякъ	20
М. Лазорикъ	25
Я. Жиличъ	50
К. Горощакъ	50
Л. Максимчакъ	25
Пр. Гадура	25
Йос. Пейко	25
Катерина Глова	40
Мих. Даньчакъ	1.00
Марія „	50
Т. „	25
Анна „	25
Елена „	25
С. Горощакъ	1.00
Т. Федько	1.00
М. Пелякъ	1.00
Д. Федорчакъ	1.00
М. Пайда	10
М. Фейделесъ	5
А. Даргомскій	50
В. Кириликъ	10
М. Булвеча	10
А. Лячко	10
М. Баранъ	10
И. Гуменикъ	10
М. Ревакъ	25
Л. Кащакъ	10
А. Думчакъ	5
Askorn	5
А. Кецеля	10
Гр. Шпакъ	10
И. Дытко	25
Т. Дупнякъ	10
М. Свѣнкъ	5
М. Стацьовскій	5
П. Стельма	10
Ив. Зуцциъ	10
Йос. Грабовскій	10
М. Угривъ	10
А. Галушка	10
М. Яцко	20
П. Пѣтувикъ	10
Ив. Вдовякъ	10
Йос. Тадракъ	25
Ив. Грабовскій	10
Гр. Гінда	5
И. Стапай	5
Л. Бончакъ	5
М. Блашко	5
М. Кулянда	25
Мар. Лучковецъ	25
Т. Федько	25
М. Новакъ	25
Г. Малинякъ	25

— Православный епископъ Николай вѣдѣжджає вже до краю, а на его мѣсце йде епископъ Тихонъ. Вѣдкликане епископа Николо до краю стоить въ сильной звязи зъ его місіонерскою политикою мѣжь уніятами въ Америцѣ, то-жь про те напишемъ обширнѣйше другимъ разомъ.

— Работа въ околицяхъ Шамокинъ и Мт. Кармель вже зовсѣнь поправлася, роблять майже по цѣлому дневи черезъ цѣлый тиждень. Вреха на Петерзонъ, що не робила понадъ рокъ мае теперъ розпочати роботу.

— За тиждень статуы „Союза“ вже будутъ готовы, то-жь най вѣдъ мѣсцевы секретарѣ братствъ зголосятъ ся до головного секретара „Р. Н. Союза“, кільки примѣрничковъ потреба имъ, а сейчасъ порозсылаєсь.

Замовляйте книжочки!

Незабавомъ выйде зъ друку зновъ друга книжочка подъ написаниею: „Де-що про права и суды въ Сполученыхъ Державахъ, а особенно въ державѣ Пеннсилвевія.“ Книжочка сеєя стане въ великой потребѣ для рускихъ людей, а хто мала буде ще и першу книжочку про „Конституцію Сполуч. Державъ“, той магъ буде понятє про устрій напой державы. Замовляйте „Конституцію Сполуч. Державъ“, а опосля „Де-що про права и суды въ Сполуч. Державахъ, а особенно въ державѣ Пеннсилвевія!“ Обѣ книжочки стоить по 10 цент. а зъ пересылкою 12 цент. кожда.

СМѢШНЕ

РОЗВѢЙНИКЪ ТА ЖИДЫ.
То бувъ собѣ одень розвѣйникъ зъ хлопцемъ, та бачить разъ — жиды жиды. Отъ вѣдъ и каже хлопцевъ: — Возьми булаву та перестрѣнь тыхъ жидовъ и скажъ, щобъ грошѣ вѣдали. Хлопецъ поійшовъ, ставъ на шляху тай каже: — А давайте грошѣ! — Герети, якѣ грошѣ? — Менѣ, — каже, — звелено, щобъ вѣдъ вѣдали. А оно таке мале, хочъ и зъ булавою на плечи, то жиды и не дивлять ся. А той розвѣйникъ тымъ часомъ зайшовъ тай ставъ за дубомъ, та выглянувъ звѣдтиль и булаву свою отъ таку здорову показує тай каже: — Вѣдай, вѣдай ему грошѣ!

Тогдѣ жиды: — Ну, отгакому козаководи, то и грошѣ вѣдали, а то — чортъ знає кому!

вы не причините ся своими лентами до такъ благородного дѣла? Маємо шире переконанє, що такъ, лишень потрібно въ кождой колони такого чловѣка, котрый бязвѣявъ инициативу въ томъ дѣлѣ, а нашъ, добрый рускій народъ не пощадить жертвъ. Далѣ-же Братя! Забирайте ся до дѣла, чтобысьмо не мусѣли соромити, ся що мы позѣстали позадѣ.

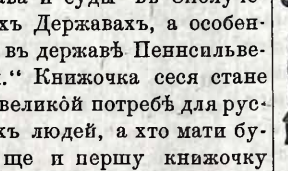
Всѣ зѣбраны грошѣ вразъ зъ выказомъ дателѣвъ, прошу засылати на адресу: John Glowa, Excelsior, Pa. Выказы дателѣвъ будутъ друкованы въ „Свободе“. И пооданой дателѣ могутъ присылати свою ленту, на повыжшу адресу. За комитетъ И. Констанкевичъ.

— Работа въ околицяхъ Шамокинъ и Мт. Кармель вже зовсѣнь поправлася, роблять майже по цѣлому дневи черезъ цѣлый тиждень. Вреха на Петерзонъ, що не робила понадъ рокъ мае теперъ розпочати роботу.

— За тиждень статуы „Союза“ вже будутъ готовы, то-жь най вѣдъ мѣсцевы секретарѣ братствъ зголосятъ ся до головного секретара „Р. Н. Союза“, кільки примѣрничковъ потреба имъ, а сейчасъ порозсылаєсь.

НОВОСТЫ!

Чисто американская фирма продає гарный годнинники.

За \$3.85 можешъ достати ти годнинникъ, але самъ заплатишь почту, а за \$3.95 фирма платитъ сама, ще и лапшочковъ додає. Если тобѣ годнинникъ не подобаєсь, можешъ его вѣдослати, а грошѣ тобѣ звернуть.

Пишѣть на адресу: ROYAL BARGAIN HOUSE, 334 Dearbon str. CHICAGO, ILL.

НОВЫЙ РУССКИЙ ГОТЕЛЬНИКЪ
Стефанъ Кузьмякъ,
ли рѣвъ коло мѣрки
въ ОЛФАДЦѢ, ПА.
Запрашає до себе Русиньовъ-краньовъ на свѣже пиво, добру віску и смачный цѣгера.
Хочешъ выити добрую трунку, выпити собѣ въ публичномъ вѣдѣлѣ и весело вѣдѣлать се — иди до Стефана. А что наймѣльше, у него шляхъкъ лѣвъ вѣдѣлать.
Гура хлопцѣ до сного!

Едмундъ Лембикъ
(Edmund Lembik)
13-15 EAST MINE STR.
HAZLETON, PA.
— коло дна —
має салюнь, де можна достати дуже доброй горѣвки, пива и всякихъ напоѣвъ. Е. Лембикъ есть такожъ публичнымъ нотаромъ и, тожь хто потребує повномочія або має яку грунтову справу въ старомъ краю, най удасть ся до него. Аже-жь кождый знає Лембика, най иде до него.

За „Свободу“ належить ся заплатити!
Житя святихъ. Молитвословы. Катехизми. Библия. Букварь. Календарѣ. Сѣвъникъ. Св. образы и други старокравки
РУССКІЙ КНИЖКІ ПРОДАЄ
— руска читальня —
въ Олфандѣ.
Адресуєтє: Rev. J. J. ARDAN, Box 13 — OLYMPIAN, Lack. Co., Pa.

ПРО КАНАДУ!
Хто-бъ хотѣвъ провѣдати докладно про Канаду — най напише до мене. — Самотній могли-бъ достати тамъ роботу черезъ зиму, а на веснѣ вчасно могли-бъ взяти ся до работы на фармѣ.
Пишѣть на адресу: Rev. N. Dmytriw, 57 1/2 4-th Str. TROY, N. Y.

Lehigh Valley R.R.

In Effect May 15, 1898.
Пасажерскі трени зъ Мт. Кармель до Buffalo, Scranton, Elmira, Wilkes Barre, White Haven, Hazleton, Mauch Chunk, Allentown, Bethlehem о год. 7:23 и 9:40 до полудня; а 12:28 и 4:38 по полудни.
До Philadelphia-и и New York-у о год. 7:18 до полудня и 12:28, 4:38 по полуд. До Centralia, Shenandoah, Mahanoy City, Pottsville, Hazleton и до всѣхъ стаций въ околицяхъ вугляныхъ о год. 7:18, 9:40 до полуд. и 12:28, 4:38 по полудня.
До Shamokin о год. 7:30, 11:32 до полуд.; а 2:20, 6:44 и 9:55 по полудни.
Експресови трени до Philadelphia-и и New York-у о год. 7:18 до полудня; 12:28 и 4:38 по полудни.
Трени до Мт. Carmel.
Зъ New York-у о год. 8:20 до полудня и 4:10 по полуд. Въ недѣлю о год. 1:00 по полудни.
Зъ Philadelphia-и о г. 4:10, 9:00 до полуд. и 4:50 по полуд. Въ недѣлю о год. 1:10 по полуд.
Зъ Pottsville о год. 9:45 до полуд. 12:35, 5:05 и 8:10 по полуд.
Зъ Wilkes-Barre о год. 8:00 до полудня, 2:58 и 5:35 по полуд. Въ недѣлю о год. 2:58 по полуд.
Недѣльные трени до Philadelphia-и, New York-у и до всѣхъ стаций межъ тими мѣстами о год. 9:00 до полудня.
До Pottsville, Hazleton, Wilkes-Barre и до всѣхъ стаций въ околицяхъ вугляныхъ о год. 9:00 до полуд. и 5:55 по полудни.
Недѣльный тренъ до Shamokin о год. 10:21 до полуд. и 7:58 по полуд.
CHAS. S. LEE, Gen'l Pass. Agent, R. H. WILBUR, General Supt.
УВАГА: Хто хоче вхати на Вести, най купиць собѣ тикетъ на лигайску желѣзницю, бо найтупша и найвыгоднѣйша. По близики информации удайте ся до: J. BEN. GOULD, Agent L. V. R. R. Mt. Carmel, Pa.

Юліанъ Копыстьянскій

(JULIAN KOPYSCIANSKI)
420 W. Pine st. ШАМОКИНЪ, ПА.
Перворядный салюнь рускій. — Найлучшій напитокъ можна та достати, якъ: пиво на пшлянкы и бутелькы, вина розманого гатунку, горѣвки досконалы, цигара дуже добры.
Спѣшѣть Братя Русины до своего братчика Юлька.

Hotel HETMAN CHMIELNICKI

Alex Halaburda, Mt. Carmel, Pa.
Коло лигайского дна есть рускій готель, однокій на цѣле мѣсто рускій готель. Чистенько тамъ, всякѣ напои, якъ віска, пиво, румъ, темеръ и ин. дуже добры и здоровы. Хто хоче перепочувати, знайде тамъ чисте лѣжко и чемну услугу. Алу Русины! Чужъ будемо все ходити по чужихъ людяхъ и за свои грошѣ по кутяхъ стоить?

ХТО ХОЧЕ КУПИТИ НАЙНОВѢЙШОЙ МОДЫ И НАЙЛУЧШОЙ РОБОТЫ

УБРАННЯ ДЛЯ МУЖЧИНЪ И ДѢТЕЙ

Хто хоче набути всяке бѣле такъ верхне якъ и спѣдне, шапки, капелюхи и др.

НАЙ ИДЕ ДО ВЕЛИКОГО СКЛАДУ

P. A. STIEF-A

11, 13 & 15 North Oak Str. — Mt. Carmel, Pa.

У НЕГО НАЙЛУЧШІЙ ТОВАРЪ А ЦѢНА НЕ ВЕЛИКА.

КАНЦЕЛЯРІЯ АДВОКАТСКА.

— Докторъ правъ —
Юліанъ Чупка.
Полагоджує всѣ справы судовы въ Америцѣ и въ Европѣ, а спеціально въ Галичинѣ. Полномочія. Розмовити ся можна по руски. Поспытати ся або писати подѣ адресою: **Julian Czupka, I. L. D.** 44 BENNET BUILDING, WILKESBARRE, PA.
Еъ недѣлю можна розмовити ся зъ д-ромъ Чупкою въ его помешканю 49 Carey str., Wilkes Barre, Pa.

MT. CARMEL — ЦѢ ЧИТАЙТЕ!

Хочешъ вхати на проходѣ? Маешь хрестины? — Справляешъ всеѣше? Потребуєшь погребника?

С. Lukashewicz,
Cor. 3-d & Maple Str. Мт. САРМЕЛ, ПА., а вѣдъ обслужитъ васъ совѣстно. R 96

ВЕЛИКІЙ И НАЙТАНШІЙ СТОРЪ ЗЪ ЧЕРЕВИКАМИ НА ЦѢЛЕ МѢСТО.

W. J. Gable,
Oak Str. — Mt. Carmel, Pa.
Другой дверѣ вѣдъ почты. ИДѢТЬ ДО НЕГО.

ЗВѢСТНЫЙ СЛОВЕНСКІЙ АДВОКАТЪ (лоеръ)

Катлянъ и Некарда (Cattlin & Nekarda)
309 Broadway NEW YORK, N. Y.
Сей адвокатъ выправує нагороду вѣдъ компаній, еслѣ-бу котрого зъ робітничковъ або ублюдо або покальчило. Ровно-жь приймає всѣ кравманьлы и цвильный жалобы.

Іосѣфъ Пейко

рускій готельникъ
— Cor. Commercial & Franklin Street — въ ШАМОКИНЪ, ПА.
Запрошує всѣхъ Русиньовъ до себе на свѣже пиво и яобру віску. Хочете добре забавити ся, идѣть до Пейка. Чекаєшь на стрѣтку, зайдѣ до Пейка, а цѣколи не змѣстуєшь, бо кара иде попри самѣ дверѣ.

